

Millist arstiabi võib osutada Euroopa Liidu kindlustatule

Eda Palm – Tervisekassa

Eesti on Euroopa Liidu (EL) liige juba pea 20 aastat. Selle aja jooksul on meie tervishoiuteenuse osutajad teenindanud kümneid tuhandeid teiste liikmesriikide kindlustatuid. Kuid täiesti loomulik on olukord, kui tervishoiuteenuse osutajal tekib praegugi aeg-ajalt küsimus: „Mida ma nüüd tegema pean?“. ELi kindlustatu ei pruugi arstikabinetis olla igapäevane patsient ja tema teenindamisel on siiski mõned erinevused võrreldes Eesti kindlustatuga. Erinevused ei ole ravimises, vaid ikka kindlustatu ümber käivas asjaajamises.

Artikli eesmärk on selgitada tervishoiuteenuse osutajale, kuidas teenindada ELi kindlustatut, millist arstiabi ja millises ulatuses osutada.

Kes on ELi kindlustatu ja kuidas teda ära tunda?

Euroopa Liidu kindlustatu on inimene, kellel arsti juurde tulles puudub Eesti ravikindlustus ja kes arstiabi saamiseks näitab tervishoiuteenuse osutajale Euroopa ravikindlustuskaarti, selle asendussertifikaati või isegi Ühendkuningriigi väljastatud globaalset ravikindlustuskaarti – nende kindlustust andvate dokumentide alusel on inimesel õigus saada vajaminevat arstiabi.

Esineb ka olukordi, kus inimene tuleb arstiabi saama DA1-dokumendiga. Selle dokumendi alusel tuleb inimesele osutada vajaminevat arstiabi ja arstiabi, mis on seotud tema tööõnnetuse või kutsehaigusega.

Samuti võib inimesel kaasas olla S2-dokument, see annab õiguse saada Eestis konkreetset tervishoiuteenust konkreetset perioodil ja konkreetsetes raviasutustes. See

Pane tähele!

ELi kindlustatu kindlustust tõendavad dokumendid on

- Euroopa ravikindlustuskaart,
- Euroopa ravikindlustuskaardi asendussertifikaat,
- globaalne ravikindlustuskaart (väljastatakse ainult Ühendkuningriigi kindlustatutele),
- DA1.

Plaanilise ravi eelsoo dokument:

- S2-tõend.

dokument on eelluba saada plaanilist arstiabi teises liikmesriigis.

Kuidas raviasutus ELi kindlustatuga käituma peab

Euroopa Liidu kindlustatut, kel on Euroopa ravikindlustuskaart, tuleks teenindada nii nagu Eesti kindlustatut. Talle tuleb osutada vajaminevat arstiabi, ja kui selle raames on vaja patsient suunata eriarsti vastuvõtule, tuleb ka ta sinna saata, kuid saatekiri tuleb siiski väljastada paberil. Aja saab patsient eriarsti vastuvõtule panna telefoni teel või kohapeal registreerides. Seega on oluline meeles pidada, et ELi kindlustatu ei saa vajaminevat arstiabi raames saatekirjaga registreerida ennast läbi digilugu.ee eriarsti vastuvõtule. Praegu on digilugu tehniliselt üles ehitatud nii, et Tervisekassa tasustatud aegadele saab registreerida ainult Eesti kindlustatu.

ELi kindlustatule võib olla vaja väljastada ka ravimiretsept. ELi kindlustatule retsepti väljakirjutamisel leiab õige soodusmäära sarnaselt Eesti kindlustatuga Retseptikeskus ise. Eesti digiretsepti alusel saab ravimit osta Eesti, Soome,

Hispaania, Poola, Portugali, Tšehhi ja Horvaatia apteekides. Seega, kindlam on ELi kindlustatult üle küsida, kus ta retsepti välja plaanib osta, ja võib-olla on mõttekam väljastada talle hoopiski paberretsept.

Juhul kui ELi kindlustatul on ette näidata tõend S2, tähendab see, et ta on tulnud Eestisse plaaniga siin ennast ravida konkreetse terviseprobleemi pärast. Temale osutatav arstiabi ulatus on kirjeldatud tõendil. Tõendile on märgitud ka tähtaeg ja tervishoiuteenuse osutaja nimi. Tõendi omanikul on õigus saada igakülgset arstiabi tõendil märgitud teenus(t)e raames konkreetsetes raviasutustes ja tõendil märgitud perioodil, isik ise tasub vaid omavastutustasud (visiiditasu, voodipäevatasu).

ELi kindlustatu peab arstiabi saamiseks näitama kindlustustandvat dokumenti ja ka enda isikut tõendavat dokumenti. Vajaminevat arstiabi osutamise korral tuleb teenuseosutajal teha kindlustustandvast dokumendist koopia ja paluda patsiendil ära täita ka patsiendiküsimustik. Küsimustiku leiab Tervisekassa kodulehelt (Partnerile → Raviasutusele → ELi info raviasutusele). Tehtud koopia ja täidetud küsimustik on teenuseosutajale tõendiks, et teenust osutati isikule, kellel oli ELi kindlustus olemas. Erisusena ei ole S2-tõendi saamisel vaja täita patsiendiküsimustikku ning teenuseosutajal ei ole vaja koopiat S2-tõendist teha, sest see tõend jääbki teenuseosutajale.

Millist ravi, mille ulatuses

Euroopa ravikindlustuskaardi, selle asendussertifikaadi, Ühendkuningriigi väljastatud globaalse ravikindlustuskaardi alusel osutatava

arstiabi vajaduse otsustab tervishoiuteenuse osutaja. Vajaduse hindamisel tuleb arvesse võtta inimese Eestis viibimise kestust ja arstiabi vajaduse kriitilisust. Tähtis on see, et inimene ei peaks oma Eestis viibimist katkestama ja pöörduma tagasi oma koduriiki. Nagu öeldud, otsustab arstiabi vajaduse üle arst, kuna raviarst teab kõige paremini, millist teenust inimene hetkel vajab.

On ka olukordi, kus inimene viibib Eestis mitmeid kuid ja aastaid, näiteks seoses õpingutega ülikoolis. Kui inimene peaks õppeperioodi vältel vajama perearstiabi ja ka eriarstiabi, peab ta seda saama nii nagu siin elav kohalik ravikindlustatud üliõpilane. Kuna üliõpilane viibib siis Eestis seoses õpingutega, on tegemist vajamineva arstiabiga.

Õnnetus ei hüüa tulles ja nii võib ka juhtuda Eestis reisil olijal. Täiesti reaalne on olukord, kus Eesti haiglasse satub näiteks Soome turist, kuid tal ei ole Euroopa ravikindlustuskaarti kaasas ja oma seisundi tõttu ei ole ta võimeline oma Soome ravikindlustuse tõendamise tegelemiseks. Analoogete juhtumite korral võib raviausutus julgelt Tervisekassa poole pöörduda. Tervisekassa teeb Soome kindlustusasutusele päringu. Soome edastab Tervisekassale elektroonilise dokumendi, mis tõendab, et patsient on kindlustatud Soomes ja tema ravikulud hüvitab Soome.

Kui inimene soovib siin Eestis saada konkreetset tervishoiuteenust, siis peab ta plaanilise arstiabi saamiseks esitama S2-tõendi. See tõend näitab, et ta on suunatud teisest liikmesriigist siia tõendil toodud teenust saama. Tõend ei pea eelnevalt käima läbi Tervisekassast, vaid see on tõestuseks raviausutusele, et osutatava teenuse eest tuleb raviarve esitada Tervisekassale. Inimesele tuleb osutada teenust nii nagu ka kohalikule plaanilise ravi saajale. See tõend ei anna eelist inimesele

ravijärjekorras. Teenuseosutaja teenindab inimest ja tõendil toodud vajaduse raames nii, nagu ta osutaks seda teenust Eesti kindlustatule.

Kes maksab arstiabi eest?

Eespool nimetatud kindlustusdokumentide alusel on ELi kindlustatule ravi ja ka maksetingimused kõik samad, mis ka Eesti ravikindlustatute puhul. See tähendab, et inimene peab tasuma osutatud teenuste eest ettenähtud omavastutustasud (visiiditasu, voodipäevatasu, retseptiravimi ostmisel omaosalusmäär). Ülejäänud eest tuleb teenuseosutajal esitada raviarve Tervisekassale. Algul võib tunduda arve edastamine keeruline ja tüütu nagu iga asi, mida tehakse harva. Raviarvete edastamisel hätta jäämisel tuleks võtta ühendust Tervisekassaga. Iga teenuseosutaja edastatud arve tasutakse, kui teenust on osutatud ELi kindlustatule kehtiva kindlustustõendava dokumendi alusel. ELi kindlustatu raviarve esitamine Tervisekassale on vajalik. Inimeselt raha küsimine peaks jääma viimaseks variandiks, kui inimesel ei ole ette näidata mitte ühtegi kehtiva kindlustustandardvat dokumenti. Tervisekassa tasub arve eest teenuse osutajale ja hiljem kogub Tervisekassa arved liikmesriikide kaupa kokku ning esitab need sinna riiki, kus inimene oli kindlustatud.

Tänapäeval liiguvad liikmesriikide vahel arved enamasti elektrooni-

2004. aastal esitas Eesti teistele ELi liikmesriikidele kokku ümmardatult 650 arvet 90 000 Eesti krooni eest, mis on tänapäeval 5752 eurot.

2022. aastal esitas Tervisekassa teistele ELi liikmesriikidele ligikaudu 18 000 arvet 2 miljoni euro ulatuses.

niliselt, kuid veel viis aastat tagasi liikusid arved enamjaolt tavapostiga ja paberil.

Mida toob tulevik?

Ligi 20 aastaga on teistele liikmesriikidele esitatavate arvete hulk ja nendes olevad summad mitmekordistunud. Selline ei ole olukord mitte ainult Eestis, vaid ka mujal ELi liikmesriikides, kuna inimeste vaba liikumine on täiesti tavaline ja igapäevane nähtus. Euroopas on tekkinud vajadus Euroopa ravikindlustuskaardi digitaliseerimise järele, seda just seetõttu, et ühiskond on muutunud, plastikaardi ja paberdokumendi kättesaamine on aeganõudev, kuid samas digitaalne lahend on kiire ja ka keskkonnasäästlikum. Euroopa ravikindlustuskaardi digitaliseerimine on sisse kirjutatud ka juba kehtivasse ELi õigusakti. Keeruline on leida ühtset teed liikmesriikide vahel, kellel on väga erineval tasemel dokumentide digitaliseerimine ja andmekogude ühendamise. Samuti räägib digitaliseerimisel olulist osa andmekaitse. Praegu on aktiivselt toimumas ühtsete standardite väljatöötamine ja seda juba Euroopa Komisjoni tasandil. Oodatavad uuendused toovad kaasa kindlasti ka muudatused tervishoiuteenuse osutajale. Seega liigub Euroopa kindlalt digitaalsete kindlustustandardvate dokumentide, sh Euroopa ravikindlustuskaardi suunas.

Kokkuvõtlikult tuleb raviausutusel Euroopa Liidu kindlustatu teenindamisel küsida patsiendilt kindlustusdokumenti, ja kui see on olemas, osutada talle teenust nii nagu ka Eesti kindlustatule samas olukorras. Tervisekassa klienditugi on alati valmis abistama küsimuste tekkimisel e-kirja teel info@tervisekassa.ee või helistades klienditelefonile +372 669 6630. Vastatakse E-N 8.30–16.30 ja R 8.30–14.00.